

ŠTEV. 7. IN 8. * V LJUBLJANI, JULIJ IN AVG. 1929. * LETO GODINA XI.

Pozdrav o desetgodišnjici JSS svemu našem članstvu, uzdanici naraštaju i svoj miloj deci!

Braćo! Sestre!

a Vidov dan godine 1919. bio je na I. sokolskom saboru u Novom Sadu postavljen temelj ujedinjenju Sokolstva u našoj domovini, a 28. juna ove godine navršila se prva desetogodišnjica opstanka Jugoslovenskog Sokolskog Saveza. Onog dana zastupnici su plemenskih sokolskih organizacija na slovenskom jugu odmah kod rađanja zajedničke naše domovine izbrisali razlike, koje su neprijatelji našega naroda duga stoleća s nasiljem i prevarom, s ognjem i mačem rezali u naše nacionalno telo. Prvi naš sabor je udružio sve naše redove pod jedan te isti sokolski barjak, koji je visoko digao prvi naš starosta, nezaboravni brat dr. Ivan Oražen. Otvorio nam je vrata u budućnost.

Od onda nosimo taj barjak ponosno i neoskvrnjeno, da ga takvog — kada će tu odluku stvoriti slobodna volja našega članstva — izručimo u junačke ruke svojim naslednicima.

Danas, kad gledamo natrag na prvu desetogodišnjicu svog zajedničkog sokolskog života u ljubljenoj jugoslovenskoj domovini, prožimlje nas svest, da smo pošteno i naporno delali za fizičko i moralno zdravlje svoga naroda, da smo svojim zadaćama i dužnostima posve-

ćivali sve svoje snage i da smo ostali verni idealima sokolskog bratstva, koje u smislu Tyrševe ideje stvara novog, potpunog, kulturnog i nacionalnog čoveka u slobodnoj zemlji!

Uzneseni i srećni osećamo se u toj svesti, da nam je bilo dano dočekati ovaj dan, kad možemo svima vama, braćo i sestre, naraštaj i dečco, u proslavu desetogodišnjeg jubileja našeg zajedničkog i uzajamnog dela, kome je svedok i saradnik čitavo Slovensko Sokolstvo, poslati iskrene i bratske pozdrave.

Slavimo delo, veselimo se životu! Delo i život domovini i narodu!

Zdravo!

Ljubljana, Vidov dan 1929.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Desetogodišnjica Jugoslovenskog Sokolstva.

oliko borba, koliko žrtava, pre nego što doživimo Vidov dan g. 1919. A ipak je zasjao tamo u Novom Sadu i razlio svoje žarke preko naše oslobođene domovine. Glasno odjekivahu reči: Jugosloven ko je, Soko da je! S neslomivom voljom i u čvrstoj veri udruženi su Sokoli svih triju plemena jasno i odlučno proklamovali ujedinjenje čitavog jugoslovenskog Sokolstva u jedinstvenu nerazdruživu organizaciju, izražavajući tu volju geslom: »Narod je jedan pa i sokolska društva moraju biti jedna«. Prvi temelj bio je položen, na njemu gradilo se dalje.

Došli su malodušni i pokolebani te se prepali ogromnog dela za dovršenje velike i impozantne građevine. Bacili su alat u stranu i otišli uveravajući, da će građevina biti babilonski stup, koji će se srušiti i pod sobom pokopati zidare.

Ali verni ostadoše i podvostručenom silom nastaviše. I opet su pristupili rušitelji, koji su s velikim naporom sprečavali verne zidare. Sve uzalud.

Pet godina kasnije je u Zagrebu tako snažno odjeknula volja jugoslovenskog Sokolstva, da su spustili glave i najodvažniji rušioци i zdvojno otstupili, jer su se uverili, da ima jugoslovensko Sokolstvo već tako tvrd temelj, da ga ne može pokolebati ni najljući naskok. Sokolski sabor u Zagrebu je progovorio: Jugoslovensko Sokolstvo

hoće ostati svojina celokupnog jugoslovenskog naroda u jednoj ujedinijenoj slobodnoj državi. Jedan narod, jedna država, jedno Sokolstvo! To je za naše Sokolstvo svršen čin.

Još uvek javljali su se pojedinci, koji nisu verovali sokolskom evanđelju, što više, čak i na odlučujućim mestima čuli su se glasovi, koji su dvojili u čvrstoću građevine i želeli natrag plemenske sokolske organizacije. Ali ideja jugoslovenstva je pobeđivala i dobivala uvek čvršća tla. Sokolstvo je bilo prva organizacija, koja si je jasno označila put i koja pravo i nepokolebivo stupa prema svome cilju.

Još nije dovršeno. Deseti Vidov dan još nije postigao pobeđe, jer ciljevi Sokolstva idu još više. Još uvek je treba jakih ruku i još jače volje. Ali mi se ne bojimo budućnosti. Mladi naraštaji rastu i u njima je zasejano seme sokolske ideje. Naši sokolski redovi se godinu za godinom popunjavaju s mladom generacijom, koja je prožeta i učvršćena u poukama Tyrševim i jugoslovenskim. Na te mlade redove gledamo s ponosom i čvrstom verom, da će svaki naredni Vidov dan biti jasniji i radostniji. Mladi borci, koji ste prokušani u sokolskoj školi, stupite odvažno na dan — jer u vama je naša budućnost i moć!

Raspis zaklade brata dr. Ivana Oražena.

Glavna skupština JSS u Beogradu godine 1927 odobrila je pravilnik o zakladi brata dr. Ivana Oražena. § 4. tog pravilnika glasi:

»Zakladu raspisuje starešinstvo JSS svake godine tako, da društva objave natečaj na Vidov dan. Molbe imaju molitelji podneti kod svojih društava, koja imaju dužnost, da iste pošalju najkasnije mesec dana nakon raspisa nadležnoj župi. Društva moraju obložiti molbe svim potrebnim dokazima i podneti župi i svoje predloge. Od svih molitelja mora svaka župa najkasnije do 1. novembra svake godine starešinstvu JSS prijaviti po jednog naraštajca i po jednu naraštajku s obrazloženjem, označenim u § 3.«

Glasom § 2. istog pravilnika utroši se za raspis dve trećine godišnjih kamata za jedno ili više mesta. Dosadašnji kamati iznose 3000 Din.

S obzirom na to raspisujemo dva mesta po 1000 Din.

Glasom § 3. imaju pravo na zakladu redoviti i potrebni, osiroteli naraštajci, odnosno naraštajke, koji su podpore najnužnije potrebni bilo iz kojeg opravdanog razloga (školovanje, zdravlje, odeća, prehrana), pa su barem godinu dana pripadnici sokolskih društava, učlanjenih u JSS.

Pozivamo sva bratska društva, da upozore na taj raspis sve one, koji imaju pravo do te zaklade i predlože na vreme predmetne molbe župama sa stvarnim predlozima tako, da mogu župe predložiti do 1. novembra 1929. starešinstvu JSS po jednog naraštajca i po jednu naraštajku. Kasnije došli predlozi neće se uzeti u obzir.

Pravilnik o zakladi br. dr. Ivana Oražna objavljen je bio u 3. broju Sokoliča od 20. marta 1929.

Zdravo!

Ljubljana, 28. juna 1929.

Starešinstvo JSS.

IVO MAJCAN:

Jasni i mračni ciljevi.

ovjek pomoću svoga razuma, a tako isto narodi preko svojih najumnijih i najboljih sinova trude se i rade — i idu za velikim ciljevima — za koje osjeća i koje hoće narodna duša i volja da ostvari. Ti najveći umovi i junaci naroda hoće, bilo perom ili mačem da izvrše ono, što su im očevi u oporuci ostavili i to, što plemenita narodna duša hoće — i za što je sposobna i na što ima potpuno pravo po prirodnim, čovečjim i božjim zakonima. — Ta opravdana i plemenita želja i volja narodna — prije ili posle će se ostvariti i skrhati će sve okove i lance, oboriti sve zapreke, koje su joj stavljene na put od nesavesnih i zlih ljudi ili okrutnih naroda, koje vode duševne, a naročito moralne ljudske propalice. — Teška, krvava i očajna je borba s takvim ljudima i narodima, ali u prokušanom junaštvu i oružju leži nada, dok je vera u pobjedu čvrsta, a ta pobjeda je tim veća i ugodnija. A pobediti se moraju, jer u borbi između pravde i nepravde, istine i laži, ljubavi i mržnje, svetlosti i tmine — uvek, uvek — ranije ili kasnije pobediti će pravda, istina i ljubav. — Nepravda, laž, zloba, mržnja i sebičnost, što goje u sebi niski i sićušni ljudi — bez ideala i morala, mora biti pogažena i u prah smrvljena, u kojem prahu pucaju i oni ljudi, čija su mišljenja, duša i rad time zadojena. — Ta obeležja čovjeka ili naroda i lažna moć, koja se osniva samo na gruboj sili — bez ljubavi, istine i plemenitosti mora i hoće propasti. —

Sokole mladi! U takvim je borbama naš narod očeličio, takvim se borbama oslobodio, ali još nije sve dovršeno, jer crv još ruje i truje. Zato kroči smelije po ovoj dolini i laži i nepravde. Stupaj ponosno u pozoru, da iz pogleda tvoga odseva samopouzdanje i vera, koja te

postojano i čvrsto drži u borbi na putu protiv zla, tmine, zavaravanja i uobražavanja. Veruj! Veruj i odvažno kroči, odstranjujući trnovite zapreke, da i zemlja nam sveta oseti ljubavi, istine i pravde, koja prodiere i u hladne grobnice naših neumrlih junaka, koji bi sa zgražanjem gledali mrska dela niskih stvorova, ljudi puzavca, koji svaki na svoj način, pomoću organizacija ili pojedinačno pokušavaju sejati ono seme, koje je vekovima trovalo narodnu dušu i prečilo joj slobodu i poletan zamah — da brat bratu iskrenu i vernu desnicu pruži.

Zlotvori, sejači mržnje rade oprezno i proračunano sa raznim i takozvanim humanim lozinkama, da lakše zavedu neupućeni narod. Krabuljama prikriju svoje pravo lice, koje je već navikom poprimilo izgled krabulje. — Široko zasnovani imaju program dejstvovanja sa kombiniranom metodom rada, koji je u glavnom uperen proti našem Sokolstvu, a time protiv cilja sokolskog, koji će naći ostvarenje u slavenskoj zajednici. Rekoh: oprezno i proračunano nastupaju i dejstvuju; prvo zato, da ne budu raskrinkani, a drugo, da poluče — onako bez pritiska željeni cilj.

Rade i tako. Na prvi pogled, naivno, kao slučajno počnu raspravljati u svim mogućim pitanjima, koji su usko u vezi s programom Sokolstva i poretkom u našoj krasnoj državi. Ako su samo dvojica, podele si uloge. Jedan kritikuje i napada, a drugi vješto ali proračunano bez prave odbrane — brani; dok konačno onaj, koji je branio bude pobeđen, te oboje udare u isti bubanj. Neupućen svet — ravno dušno, ali i znatiželjno, klimajući glavama prisustvuje tom prizoru i pozorno prati takav dialog i videvši svršetak, lakše se porede za onima, koji razdor i mržnju seju, i koji hoće da otruju narodnu dušu i na porazno razdorno dejstvovanje priprave.

Imade i tako smelih i obrazovanih ljudi, koji vele, da su mnogo radili i patili za ostvarenje sokolske ideje, ali da se to ne isplati, da su to gluposti, ali naravno — nisu zato prestali biti Sokoli. — Sokolići! Što bi vi takvima odgovorili — pa kad kažu i to, da se ne isplati poshađati sokolske vežbaonice i sokolska predavanja, te da se na sokolskim urancima čuju samo kojekakve gluposti i bezsmislice?! Znadem, uveren sam, da će Sokoli kazati: »Tko tako govori, nikada pravi Soko nije bio, jer Soko tako ne govori, i jer Soko u prvom redu radi na tome, da postane duševno, telesno i moralno zdrav, jak i lep, jer istom takav moći će uspešno raditi za narodno i državno dobro, a time i za svoje lično. Kad svaki ili većina članova slavenskoga roda bude radilo na tom polju i s tim ubeđenjem, biće dobro; a istom u takvome dobru naći će i pojedinac svoju sreću.«

Nastojati nam je, da postanemo jaki, zdravi i lepi, jer samo takvi ćemo moći uspešno i ustrajno, sa požrtvovnošću i samopouzdanjem dejstvovati na putu, koji su nam stvorili pređi naši, a na koji — još uvek nastoje naši unutarnji i vanjski neprijatelji posejati drač i time

stvoriti nove i prirodne zapreke. Ali mi znamo i iz istorije naše, da među Jugoslovenima i Slavenima nikada nisu postojale prirodne zapreke — uzajamnosti i ujedinjenja, već samo umetne, koje su stvarali naši krvni neprijatelji, a mnogo i pomoću naših izrođ-sinova, koji su i ono, što nam mora najsvetije biti i što nam put u budućnost otvara — pogazili — samo da udovolje svojim mračnim i sebičnim nazorima i željama.

Mi Sokoli imamo simbolične vežbe, koje su sastavljene od elemenata uzetih iz prošlosti našega naroda, kojima je pokazivao nekakvu borbu, veselje, radost, trpljenje, trganje lanaca i oslobađanje itd. itd. — Oni bi se morali vezati za stupove i jedan drugoga bičevati; svojim kretnjama morali bi predstavljati udarce ili navale na one, koji su se borili i umirali za naše oslobođenje i državno ujedinjenje. Ali oni toga ne čine, jer to ne sme videti narod i osetiti narodna duša i volja.

Svesni ljudi i oni, koji svojom glavom misle, prate borbu između naprednosti i nazadnjaštva, između istine i laži, svetlosti i tmine, sloge i razdora, muževne odvažnosti i kukavne sebičnosti — služeći se sredstvima: izvorno-originalnim i patvoreno-šablonskim. —

Sokoli! Smelo i odvažno, ponosno i sa samopouzdanjem kročite u tu borbu, jer pravda, istina i ljubav uvek pobeđuju — a u borbi je život! Preporoditelji i tvorci novog, ponosnijeg i odvažnijeg Slavenstva — Zdravo!

.....
PRVOSLAV KARAMATIJEVIĆ:

Zadaci i dužnosti sokolske omladine.

Kadgod je reč o Sokolstvu, uvek moramo napomeniti ime Tyrševo, kao pokretača i tvorca sokolske ideje. On neka nam bude oličenje pravog istinitog Sokola, Sokola, koji je zapojen na prvom mestu slovenskim duhom. Ne zaboravljajmo njegov rad, koji je oploden ovako ogromnim širenjem sokolske ideje kroz čitavo Slovenstvo toliko, da je i u našoj lepoj i prostranoj otadžbini u najzabitnijem selu planula iskra sokolske misli. Celom Sokolstvu služi rad toga čoveka kao najveći uzor. Tyrš nije više živ. Ali zato njegove ideje postale su besmrtnne i sećajući ih se, se sećamo i oživljavamo samog Tyrša.

Sokolska društva su najviše slovenske organizacije. Ideal jednog Sokola iz Češke ili Lužice isti je kao i ideal jednog jugoslavenskog Sokola: združeno veliko Slovenstvo, Slovenstvo sa jednom dušom i uzdignutom narodnom svešću. — Sokolstvo želi da bude ta sila, koja

bi bila u stanju da podiže inače bogatu telesnu i moralnu snagu svoga naroda i da ga štiti od nasrtaja zapadne kulture, jer bi izgubio svu karakteristiku i veliku moralnu snagu, kad bi primio potpuno kulturu, koja je već ostarela i izvrгла se postavši samo tehnička. Tehnička kultura! Soko hoće duševnu kulturu svoga naroda i svojih članova. Čovek bez duševne kulture isto je kao jedan automat.

U današnje materijalističko doba, kad svetom vlada novac i bezverje, Soko je jedino utočište za sve one, koji traže pravde, istine i moralnog preporoda. Soko neće ni da čuje za razliku između društvenih klasa: bogatog i siromaha. Svi su ljudi ma kog zanimanja i ugleda u društvu bili, jednaki i ravni jedan drugom kao pred Tvorcem sveta. To znači, da je za Sokolstvo demokracija najveća svetinja. Nešto, što naročito uzdiže sokolske organizacije iznad ostalih, jeste to shvatanje principa demokratije, po kojima je u Sokolu takav red i život kao u jednoj velikoj porodici, gde postoje samo braća i sestre. Otuda je Sokolstvo prihvatilo geslo prvog plamena slobode u Evropi — francuske revolucije: Sloboda, Bratstvo, Jednakost. Nije cilj Sokolstva da odgaja samo čvrste mišice. Ono smatra svojom prečom dužnošću, da moralno i materijalno uzdiže i preporuča i da uči kako treba živeti i gledati na život. Ali da bi taj svoj plemeniti zadatak s uspehom započelo ono rezonuje: »Samo u zdravom i čvrstom telu može biti zdrava duša i čvrst karakter«. »Egoizam je glavna prepreka razvitku društva« drži dalje Soko. Zato svojom velikom dužnošću smatra i iskorenjenje sebičnosti kod svojih članova, poglavito omladine, koja se sa takvom svojom rđavom stranom ne bi mogla više zvati sokolskom.

Naše dužnosti su velike, uzvišene, ali i ostvarljive. Prvo i prvo, širenje ideje sokolske. Svugde i na svakom mestu: u školi među drugovima, na ulici među građanstvom. Ali pre, nego li bi se prihvatili te misije naši pojmovi o Sokolstvu, njegovom cilju i drugom treba da budu jasni, kristalizirani. Sem toga pogledajmo još na svoje ponašanje u sokolani i van nje i kad budemo stekli uverenje da smo se odučili prekršavanja sokolskih pravila, tad svojom mladalačkom voljom povećavajmo svoje redove. Kada nas budu pitali naši budući sledbenici: pa kakve imate koristi od Sokola, treba da bez zapinjanja damo ovakav odgovor: Na prvom mestu vežbanje u sokolani naše telo očvršćava. Posle svake vežbe osećamo se čili i hitri. Učeći neke teške stvari na spravama mi se učimo hrabrosti i pouzdanju. Ali što je najglavnije: u Sokolu možemo naći najbolje prijatelje i drugove. Volimo isto toliko siromašne drugove kao i bogate. Čak, malo više od bogatih da bi tim dokazali da se Sokolstvo protivi društvenim nepravdama, podređivanju materijalno slabih ljudi od onog sveta, kome je novac idol i koji se zove buržoazija. Svakog uobraženog druga, koji ističe sebe kao pametnijeg i boljeg vežbača i Sokola od

drugih, mi sažaljevamo i ponekad idemo i dalje: preziremo ga, jer on kao takav nije više Soko.

Nekada mi nismo imali svoju slobodnu domovinu. Tada su i zadatke sokolske bile drugojačije i teže. Sada je imamo ali ne celu. Mi omladina sokolska smatrajmo svetom dužnošću, da mislimo i nikad ne zaboravljamo na svu svoju dragu braću, pa bilo da oni žive gdegod.

Opšta otadžbina sviju nas je Veliko Slovenstvo. Volimo isto tolikom ljubavlju Ruse, Čehe, Bugare, Lužičke Srbe i ostale slovenske narode kao i svoj rođeni. Za vreme svesokolskih slovenskih sletova između nas i omladine kog drugog slovenskog naroda, treba da bude upoznavanja pa kasnije i dopisivanja. Dopisivanjem se zbližuju inače srodne duše. Da bi se lakše razumeli, treba da učimo jezika jedni drugih. Svoje prijatelje, koji ne poznaju mnogo slovenske narode treba da upoznajemo sa njima, njihovom istorijom i narodnim junacima. Česka omladina neka nam služi kao savršen primer za sve ovo. Ona je najzapojenija slovenska omladina slovenskim duhom. I dan danas se sećam prijatnih uspomena sa VIII. sveslovenskog svesokolskog sleta u Pragu, gde sam prvi put imao prilike da vidim i da se uverim, koliko češki naraštaj idealise o budućem jedinstvu svih Slovena. Nije to neko zidanje kula od karata u vazduh. To se mora kad tad ostvariti. Ali samo pod zastavom Sokolstva — te crvene vojske budućnosti, mogu se snovi sokolskih slovenskih naraštaja ostvariti i ne postati bajka. Tad će celo Slovenstvo postati jedno, jedna duša i stvarati novu kulturu, slovensku kulturu, koja će iz osnova srušiti današnju trulu evropsku civilizaciju.

Kroz godine dana u Beogradu, našoj prestonici, koja se sve više i više kiti sokolskim društvima, u kojoj sokolski život i sokolska svest postepeno krči put do konačne pobede, održaće se II. jugoslovenski svesokolski slet i tu će se i naše mlado Sokolstvo prikazati u svoj divoti i naraštajskoj snazi. To će biti sjajna manifestacija sokolske ideje. Da bi i mi bili u stanju to da osetimo i vidimo, treba još od sada da se spremamo za taj slet, da štedimo novac za put, a urednim pohađanjem vežba uspećemo da postanemo dobri vežbači i imati čast prisustvovati smotri slovenske misli. Kada već bude došao taj čas, neka nam budu na umu zadatci, koje smo sebi postavili za slučaj dodira sa naraštajcima kog drugog slovenskog naroda. Svakome, koji bude putovao na ovaj slet, taj događaj ostaće kao najlepši u celom njegovom životu. Kao glavni razlog zbog čega neko od nas ne bi mogao ići na slet, jeste novac. Ali još je dugo do sleta. Do tog vremena možemo štednjom sve postići. Malo rede posećivanje pozorišta i bioskopa i dr. učiniće, da bismo mogli tu prepreku našu potpuno otkloniti. A mi ćemo tada postati pravi Sokoli, zapojeni slovenskim duhom.

Ako mi nismo vredni i disciplinovani nema Sokolstvu budućnosti. I kao, što je potrebno, da bi sažidali jednu kuću, čvrstu i trajnu, predhodno da joj postavimo zdrav i jak temelj, tako isto da bi Sokolstvo moglo živeti kroz dugi niz godina kao jaka organizacija, naši pretpostavljeni treba najveću pažnju da obrate na naš odgoj, da bi kao omladina sa telesnim i moralnim vaspitanjem mogla služiti Sokolstvu kao osnov.

Od nas Sokolstvo očekuje mnogo. Pravo je da kad ono dobro čini nama, da i mi to isto činimo njemu. Kroz dve do tri godine većina od nas postaće ozbiljni ljudi, članovi sokolskih društva. Pre nego li taj, za nas radostan čas dođe, bodrimo svoj duh za još veće zadatke, koji nam odmah iza stupanja u članstvo sokolske zajednice sleduju. Do tog vremena budimo vredni i radni i živimo životom s kakvim se slaže Sokolstvo!

.....

HAJRUDIN ĆURIC:

Naraštaj — naša budućnost.

Naraštaj! Kako lepo zvuči ova reč! Ona nam predstavlja nešto novo, sveže, puno snage i poleta. Ah, kako je lepo biti naraštajac — sokolski naraštajac! Najlepši sokolski život je život naraštajca i naraštajke.

Kad se setim onoga vremena kad sam bio naraštajac, srce mi jače zaigra i iz grudi mojih izviče se jedan uzdah, pun čežnje. Ah! Lepo beše ono vreme! Sećam se vrlo dobro svijug onih sletova i izleta, koje sam činio s našim društvom. Sećam se i braće i sestara, s kojima sam se tako ugodno zabavljao. Svega se sećam dobro i s najlepšim uspomjenama.

Sada, kada sam član, gledam na sve drukčijim očima. Dozvolite mi, braćo i sestre, da vam kažem nekoliko reči o tome, kakova je uloga naraštajca i naraštajke u sokolskom životu i kako treba da vrše tu ulogu. Govoriću samo o naraštajcima, što će se donekle odnositi i na naraštajke.

Naraštajac mora da je borben, živ nestašan. Razume se, da ova svojstva mora prilagoditi vremenu i prilikama. On mora da je pun volje za rad, da energija prosto iz njega izbija. Posедуje li naraštajac sva ova svojstva, to je dobar znak. Znači, da će u životnoj borbi biti okretan, da će se znati snaći u svakoj neprilici. Sva ta svojstva treba držati pod kontrolom razuma. Ne sme se pustiti ni jednom, da uzme maha. Sve mora biti u okviru discipline, koja je u našim redovima dobrovoljna i neprisiljena.

Naraštajac ne sme nikada stati. Od prvih početaka mora se prilagođavati radu mrava i pčele. To će mu posle vrlo dobro doći u životu. Ako se nauči lenčarenju, što se nažalost često događa, onda će slabo proći. U velikom životnom vrtlogu nestaće ga kao da nikada nije ni postojao. Toga ne sme biti! Sve mane moraju se iskorjenjivati u početku. To je dužnost vaspitača naraštaja.

Zar nije lepo slušati kad neko nekoga hvali da radi. Neki dan sam čitao u »Sokoliču«, kako je mostarski sokolski naraštaj osnovao svoju naraštajsku sekciju, koja već radi punom parom. Priređuju sela, igranke, zabave, osnivaju svoju naraštajsku biblioteku, pretplaćuju se na sokolske listove. Zar to nije lepo, braćo i sestre? Trebali bi svi da se ugledate u mostarski naraštaj.

Naraštajac ne sme biti zloban, podal, lažljiv i neiskren. Duša njegova mora da je kao suza čista. Ne sme biti prevrtljiv. Nauči li se tome, stradaće u životu. Da svega toga ne bude, treba naraštaj da ima dobre vaspitače. U pogledu vaspitača Sokolstvo svaki dan napreduje. U naše redove dolaze svaki dan ljudi spremni i naobraženi, koji će svoju spremu i naobrazbu primenjivati i na mlađe i na starije. Oni obraćaju naročitu pažnju naraštaju. Zašto? Zato, što je naraštaj temelj Sokolstva, uzdanica njegova, na kojoj će sve zaslužene tekovine ostati i dalje se razvijati, umnažati.

Naraštaj je zaista naša nada. Od njega zavisi kakovo će Sokolstvo

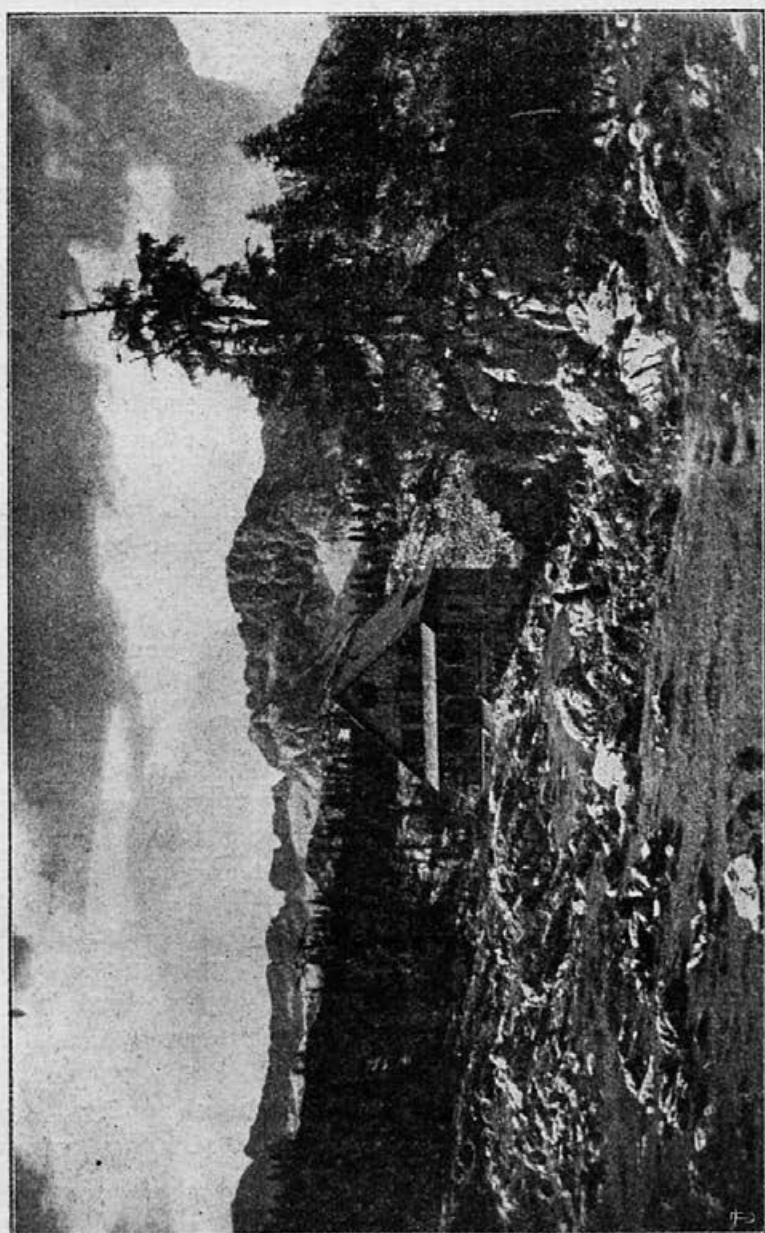
Braćo i sestre! Iz ovih nekoliko mojih reči mogli ste razumeti i biti. Naraštaj je dirigent Sokolstva.

shvatiti pravi značaj sokolskog naraštaja. Na vama je da budete marljivi i ustrajni u radu. Vi ste, da se poslužim rečima brata Gangla »cvet na velikom drvetu sokolskom«, eksponent naše snage i moći.

Od vas očekujemo mnogo. Ne klonite u radu! Neka vam na umu budu moje reči:

»Naraštaju, naša nado,
da si zdravo, da si zdravo,
stupaj smelo, stupaj hrabro,
idi uvek, uvek pravo!«

Koča pri Sedmerih jezerih v Triglavskem pogorju.

Ob vilinski uri.

ovariš me je povabil, naj pridem zvečer poslušat radijsko postajo, ki si jo je sam priredil v prirodoslovnem kabinetu naše šole. Ko sem se pojavil, njega še ni bilo, zato sem stopil v svoj zemljepisni kabinet. Truden od dnevnih poslov sem se zleknil v udoben stol za mizo. Somrak je predel okoli mene svoje mreže. Menda sem malce zadremal.

Ha, kaj pa je to? Pred menoj stoji nekak škrtatelj, neznatno bitje z neznansko glavo. Ha, ha, saj to je le globus, ki predočuje vso zemeljsko oblo. A glej, tam na steni se nekaj svetlika. Zemljevid slovenskih dežel! Same krivulje, kače, koti, kolena, zanke, zareze, zavinki, zavojice, temnejše ali jasnejše lise, maroge in madeži, vmes pa okrogla znamenja nalik okom na juhi ali na pavovem repu. I, to so pač naša mesta. Žarko se bleste napisi: Ljubljana, Novo mesto, Celje, Maribor ... Pa še cela mrgoljava manjših kalobarjev se iskri. Ali dalje na levi in zgoraj je vse medlo in mrko.

Bedim li ali sanjam? Ob oknu plava dvojje rahlih postav. Ne vidita me, tako se mi zdi. Razločno pa čujem njuno čarovito besedo.

»Kod si hodila, kod si blodila, sestra Brzinka, odkar te nisem videla?« se oglasi prva prikazen.

»Ho-ho, mar ne veš, draga Kesnela, da me moja nepokojna priroda nemirno goni iz kraja v kraj? Jadrno sem preletela silovite daljine po vsemirju. Obšla sem zemsko kroglo, švigala preko nešteti pokrajin po svetu, da posetim duhove napredka in urnega razvoja. Saj veš, Brzinka se opaja z nestrpno naglico, ki je eno izmed današnjih mamil. Poglej, pred tri sto leti so se duše naslajale ob sili, moči, oblasti, nato so se slastoustile s pametjo, razboritostjo. Zatem so si veleumi postavili novega malika: znanost, vedo, ter se mu klanjali. Danes pa carujem jaz, krilatica hitrosti. Obsenčila sem vesoljstvo in — ha, ha! — pretela tebi vse častilce, mila mi zamudljivka in počasinka!«

»Nikar se tako šopiriti in širokoustiti, posestrima Brzinka. Še naveličali se te bodo in zopet se vrnejo oboževalci v moj uravnovešeni hram!«

»Ne verujem, vrla počakljivka. Svet se je preveč upijanil z mojim dražilom in mikom. Ne veš, kako se je priljubil očka Taylor s svojim učenim delom Scientific Management, svetujoč, kako naj se doseže čim večji uspeh v čim krajšem razdobju? Mi hočemo ubiti čas, ker je nasprotnik sodobnemu življenju. Pomisli, kako so njega dni ljudje zamudno potovali, polahko pripravljali svoje načrte, koliko brezplodnih trenutkov so preždeli, presedeli, zafrackali zaradi slabih občil in prometil, zbog nedovoljnih zvez. Vsa ta doba je bila v istini gluha in prazna, to je bila smrt ob živem telesu. Premagati čas in razdalje,

to se pravi ustvarjati življenje. Brzec, avto, telegraf, aeroplan, telefon, viš, to so topovi, s katerimi obstreljujemo že petdeset let prostor in čas. Obsorej poslušamo daljna mesta po radijskih stanicah. Še malo, pa bomo gledali na velikanske daljave. Boj za bliskovito selitev v odročne predele se nagiblje nam v korist. Ej, da, mi smo deca električne podvize. A ti, mečkavka ...»

»Nikar se prenagli, lahkokrila Brzinka. Mar meniš, da je jalova ona stara izkušnja, ki trdi, da naglica ni nikjer prida? Hlastanje poraja golo površnost in nezrelost. Ozri se na divne in dražestne katedrale, ki kljubujejo zobu časa, ker so se gradile polagoma, preudarno, brez vihravosti. Kakor dobljeno, tako izgubljeno. Za dovršene umotvore je treba potrpljenja in polahke zoritve. In jaz, rusalka Kesnela, navajam človeka, da sleherni korak pretehta in pretuhta, da ničesar ne preurani. Drugače bi narod pretrgal stike s preteklostjo, z dednimi šegami in običaji, strmoglavil bi se v prepast. Izpodneslo bi mu tla pod nogami, postal bi plen močnejšim inostrancem. Tako pa vidiš maloštevilno ljudstvo, ki stoletja in stoletja čuva svoj jezik in prvotno bistvo. Da ni mene, Bog si ga vedi, kaj bi bilo z njim. Nasprotno pa glej, kaj se godi onstran velike luže, koder je tvoje kraljestvo, neučakavna Brzinka, še bolj utrjeno nego drugod. Rodovi izseljencev se vidoma potapljajo v tuje morje ...»

Že sem se pripravljaj, da bi prosil blago vilo Kesnelo: »Oj bela žena, daj, ostani pri nas, ohrani nam drobce rojakov, ki jim ni dano bivati pod streho hiše ene ...» Toda zdajci nekdo potrka na vrata in hrupno vstopi, rekoč: »Hej, Črtomir, ali tako poslušáš moj radio? V zavod hodiš ka-li spat? Hajd na noge, le v korak: tokrat nam poje ljubljanska kukavica, takoj pa nastopi slavni kvartet in zakroži nekaj koroških narodnih popevk.«

.....
J. VEJVARA:

Zasedba bratislavskega mostu in njegovega mostišča.

deseti obletnici Češkoslovaške republike je bilo vzbujenih mnogo spominov iz sokolskega življenja. Smelo smemo reči, da so iz naših vrst izšli jako mnogi zavedni člani, ki so bistveno pripomogli k zgradbi te mlade države.

Eden izmed teh spominov je tudi postavljenje sokolskih polkov, ki so v l. 1919. — torej pred 10 leti — v veliki meri pripomogli k obrambi napadene Slovaške. Nenasitni Madžar je prišel naglo v ožine Slovače in se polaščal kosa za kosom v prepričanju, da obnovi staro madžarsko državo. To se mu ni posrečilo in treba je priznati, da so

sokolski polki izvršili izdaten kos vojaškega obrambnega dela. Eno izmed tega je bila zasedba bratislavskega mostu čez Dunav ter zasedba tkzv. mostišča na desnem bregu dunavskem, polkrožnega ozemlja s polumerom 4—6 km, katero brani most v sedanjih in prihodnjih časih.

O tem nastopni spomin:

Dne 14. julija 1919. se je odpeljal 2. bataljon II. polka »Straže svoje bode« iz Češ. Budějovic na Slovaško. Bil je nastanjen v Marianskem údolí, vasi, približno 14 km severno od Bratislave. Po 14 dneh je šel ta bataljon v glavno mesto slovaško. Nastanjen je bil v mornarskih kasarnah v bližini Dunava. V noči od 13. na 14. avgusta je dobil povelje za zasedbo mostu in prehod na drugo stran Dunava. To nalogo so izvršili sokolski polki: češko-budějoviški, brněnski in praški.

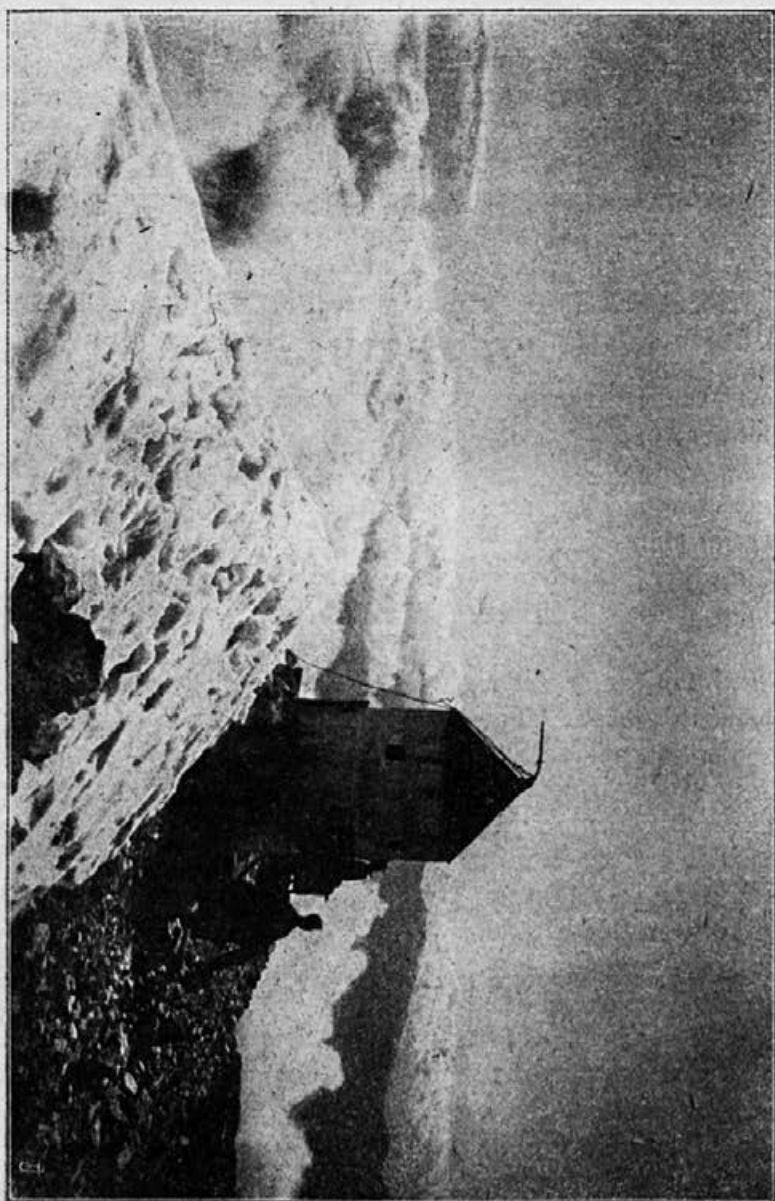
Most čez Dunav je bil od Madžarov zabarikadiran z bodičastimi žicami in silnimi traverzami. Prehod čez most je bil torej nemogoč in naš položaj je poslabševala še okoliščina, da so imeli Madžari pripravljene strojne puške. Obstajala je tudi bojazen, da razstrelijo most ter tako uničijo objekt, kateri je bil po mirovni konferenci prisojen nam.

Moralo se je tedaj postopati jako previdno. Od praškega 1. sokolskega bataljona se je priglasilo 17 prostovoljcev, kateri so se odločili, prelezti bosi in oboroženi samo z noži pod mostom po železnih traverzah na drugo stran. Ti junaki so se začeli plaziti tiho kakor mačke po železnih mostovih delih v višini 20 m nad gladino močnega Dunava, izpostavljeni dvojni nevarnosti: da utonejo ali da jih ustrelijo madžarska straža.

Toda naši dečki so se izkazali. Od 11. ure ponoči do 3. ure zjutraj so plezali pod mostom, dokler se niso približali madžarski straži — tedaj speči — in jo ujeli. Sedaj je bilo treba zajeti drugo madžarsko stražo, nahajajočo se v bližnji stražnici pri Dunavu na njenem desnem bregu. Za ta čin ni zadostovalo omenjenih 17 dečkov. Zato so odstranili najprej žične in železne ovire na sredini mosta. Medtem se je naš 2. bataljon češkokobudějoviški v polni tihoti uredil na mostu, obstopil stražnico ter prerezal električni vod k dinamitnim nabojem, določenim za razstrelitev mostu. Straža je bila zajeta in most prevzet v začasno upravo.

Šlo je v tihoti dalje. Prvi bataljon praškega polka se je prepeljal medtem na pontonih čez Dunav in tako je skupno nastopanje imenovanih 3 polkov zavojevalo vse mostišče ter veliko zgradbo madžarskih vojašnic. Zaplenjenih je bilo 20 strojnih pušk, nekoliko topov in velike množine pušk ter nabojev kakor tudi živih in drugih vojaških stvari — poleg 90.000 kron v gotovini. Zaplenjene so bile tudi cele pole kolkov za češke 100kronske in 10kronske bankovce, ki so jih Madžari ponaredili, da bi prišli do češkega kolkovanega denarja.

Aljažev stolp vrh Triglav. (2863 m)

Tako sta bila brez vsakega strela in brez kakršne koli izgube zasedena most in vse mostišče bratislavsko. Še sedaj pripada Češkoslovaški republiki ter je dobra obramba, da bosta most in Petržalka dobro očuvana.

Vso to akcijo so vodili samo sokolski polki, katerim sem napisal ta mali spominek, in gotov sem, da so se mnogi izmed udeležencev zamislili nad sokolskim delom, izvršenim pred 10 leti, ter da si bodo želeli, da bi sokolska misel tudi v bodočih dobah rasla ter se krepila v blagor Češkoslovaške republike.

(Po »Věstniku Sok. župy Husovy«, letn. XIV., št. 3./4., priredil M. K—ć.)

MIČUN M. PAVIČEVIĆ:

Krsna slava Petra Mrkonjića posle Evropskog rata.

Slavu slavi Petre Mrkonjiću, slavu slavi Svetoga Andriju, u Topoli mjestu skrovitome, na svojem dvoru bijelome. Na slavu je goste okupio iz prostrane svoje carevine: dva seljaka iz Mačve krvave, da sred Bosne dva brata Bošnjaka, od Mostara dva stara serdara, od Zagreba dva brata Hrvata, od Ljubljane dva mlada Slovenca, od bijela grada Dubrovnika dva plemića dva Vojinovića, s Novog Sada tri viteza mlada, a od Bara sedam barjaktara. Sjedi Petar u stolicu zlatnu, oko sebe goste namjestio: u začelje mačvarske seljake, u pročelje iz Bosne Bošnjake, u sredini braću Hercegovine, s desne strane sa mora Primorice, odmah do njih braću Crnogorce, uz koljeno dva brata Hrvata, odmah do njih dva Slovenca mlada i tri brata iz Novoga Sada. Vino služi mladi Kraljeviću, Aleksandar Karađorđeviću, desnom rukom, a čašom od zlata;	Prvu čašu daje babu svome; Petar čašu uzeo u ruke i bijele podigao brke, pa gostima stade nazdravljati: »Zdravi da ste, moji Sokolovi, mučenici i tuđi robovi, a od danas svi moji sinovi; Zdravo naša Carevina bila, koja se je iz krvi rodila! Zdrav' Mačvanče — najveći junače! Zdrav' Bošnjače — mučeniče stari! Zdravo dike s Mostara serdari! Zdravo moja dva brata Hrvata! Zdrav' Slovenci, braćo mučenici, moga srca najdraži mezimci! Zdravo da ste dva slavna plemića, dva viteza dva Vojinovića! Zdravo braćo iz srpske Atine, dična djeco, dične Vojvodine! Zdravo moji mrki Crnogorci, od starine junaci i borci!« Pošto Petar čašu iskapio, sve je goste redom izgrlio, a oni mu polećeše ruci: »Ne ljubi se Mrkonjića ruka, to je stari običaj hajduka!« Tad mu braća cjelivaše čelo, i sa slavlja podoše veselo!
---	---

Život i rad.

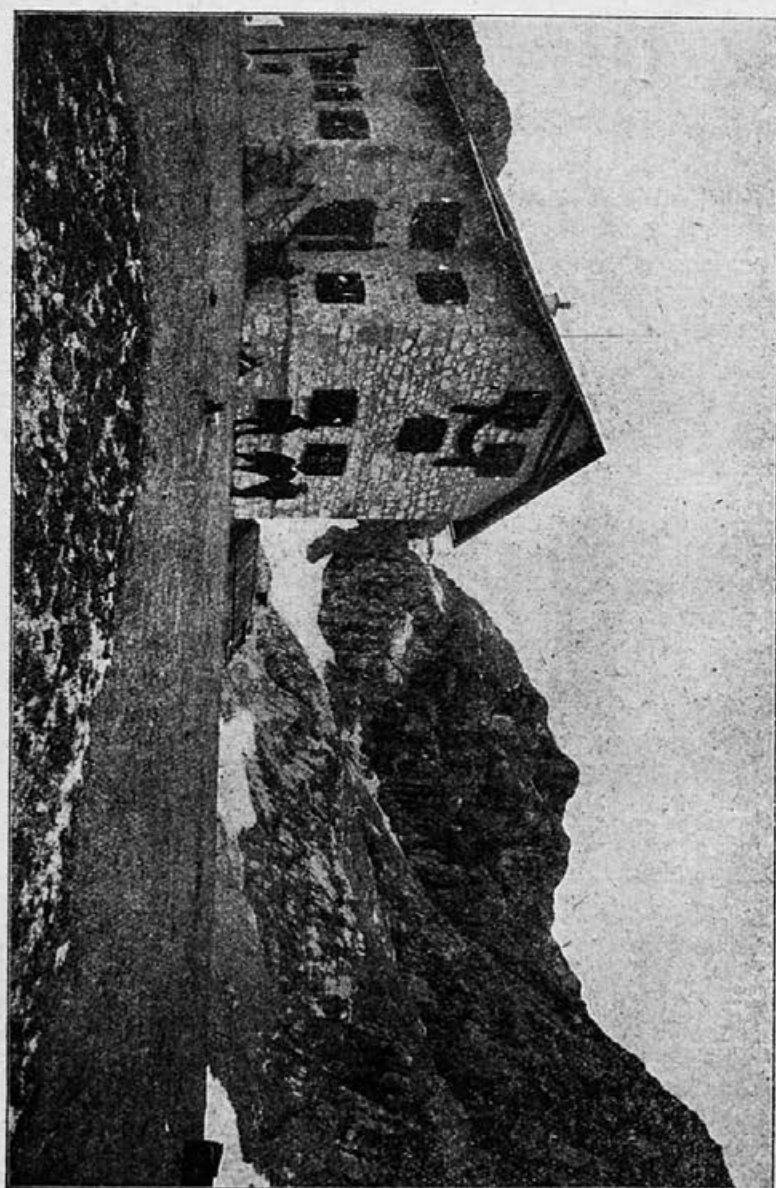
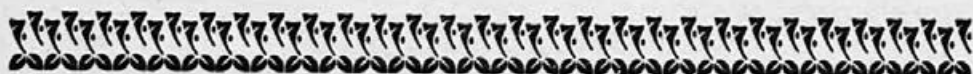
a li može ma koje društvo ili pojedinac danas postojati bez rada i napora? Svaki put kroz život pun je trnja i kamenja, na svakom koraku čovek nailazi na jame i provalije, i zato svaki čovek mora dobro da pazi kojim putem da udari, a još više gde staje. Istina mnogo je i takvih puteva koji u početku izgledaju lepi i sigurni, ali tek posle čovek, pošto dođe na njihovu glatkoću, oklizne se i padne sa toga »dobrog« putu na najgori i najcrniji put. A malo je tih ljudi koji se ikad povratitiše sa toga crnog puta na koji bolji put.

Izbor jednog, među tim mnogobrojnim putevima, nije lak, ali u glavnom zavisi od sposobnosti i volje čovekove za rad. I baš ta volja, ta sposobnost, treba da se ogleda u sokolskom radu. Napredak Sokolstva zavisi kako od društva tako i od pojedinaca, i zato treba da se razvije nastojanje, da se sve fizičke i intelektualne sposobnosti, kako pojedinaca tako i celokupnog društva, usmere na opšte dobro Sokolstva. Napredak Sokolstva je napredak sviju nas, napredak celoga naroda.

Marljiv i vredan čovek može s ponosom gledati u svoju bolju budućnost, a i mi, ako svesno i predano radimo na širenju i jačanju Sokolstva, videćemo naskoro bolji i jači razvoj Sokolstva, videćemo stvaran uspeh naših napora.

10 saveta i zapovedi plivačima.

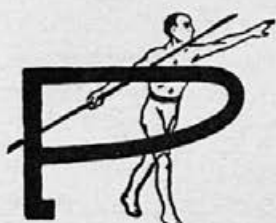
1. Kupaj se ljeti pri svakom vremenu i svakom dnevnom času, nikada sa punim želudcem!
2. Ne skači u vodu ugrijan!
3. Ne skači u vodu, ako je potpuno ne poznaješ!
4. Izmeri pravilno svoje plivačke sposobnosti i ne precenjuj ih!
5. Ne gledaj nikada pravo u sunce, da ne pokvariš oči!
6. Vežbaj se u prsnom, bočnom i leđnom plivanju obema rukama i obema nogama!
7. Vežbaj prsno plivanje jednom rukom i obema nogama, te s oba dve noge i na prsima ili leđima prekrštenim rukama!
8. Vežbaj leđno plivanje samo rukama, dalje samo nogama; vežbaj da voziš čun napred i nazad s okretima.
9. Vežbaj se u spasavanju i u izvođenju umetnoga disanja. Roni pod vodom otvorenim očima, te traži predmete.
10. Po kupanju idi upravo i polagano kući.

Aleksandrov dom v Triglavskem pogorju.

Pomenki o prirodoslovju.

III.

ihalo je južni veter. V zatišju pristana je pometal gladino, da je valovila v čim večji razdalji tem bolj. Drznež se je spustil z jadrnico, ki je rezala vodo kakor kak parnik. Nekaj časa je jadrač užival hitrost, a je kmalu spoznal nevarnost vožnje in se je premislil. Ven je šlo gladko, ker mu je pihalo v hrbet. Nazaj se je pa moral hudo boriti proti vetru. Pri laviranju so sunki ogražali ladjo. Zajemala je vodo in je bila večkrat na tem, da se prokucne. Rešil se je z največjo težavo. Odstraniti je moral jadra, jambor in veslati na vse pretege, da je dosegel zopet varno zavetje. Tako je bilo notri v pristanu. A zunaj? Kako je moral »široko« tam divjati?! Radovednost me je gnala h kapelici ob zapadni obali otoka. Pot se je vila skozi borov gozd. Veter se je zapletaval tuleč med stokajoče veje, ki so se mu upirale z vso silo. Tu pa tam sem srečal tujca, ki se mu je poznalo na obrazu, da je doživel nekaj veličastnega. Že so se videli valovi, brzeči v vrstah proti obali in je veter postajal silnejši. Pri kapelici se je odprlo proti jugu. Pihalo je tako, da sem se komaj držal. Valovi so se razbijali ob skalah v brezštevilne kapljice, ki so se dvigale visoko, kakor bi jih brizgal mogočen vodomet. Previdno sem se priplazil do roba, odkoder se je čulo šumenje pomešano z vpitjem. Kričali so dečki, igrajoči se z valovi. Tekali so po strmih ploščah za in pred njimi. In če je koga val prehitel in zmočil, je bilo to drugim v največje veselje. Tam sem našel med skalami v zavetju tudi svojega znanca, ki je opazoval te mladiče.

»Pravijo, da dogodki človeka izuče,« me je takoj nagovoril. »Tu se lahko sami prepričate, da ni res. Pred leti so se dijaki tudi tako igrali. Pri bežanju pred navalom vodenega orjaka se je enemu spodrsnilo in je padel. Val ga je objel in potegnil s seboj, da je izginil brez sledu. O tem priča spominski kamen, ki so ga postavili nesrečni starši. Moral bi biti v svarilo, a ti pobalini ga uporabljajo le kot znamenje, da vedo do kam bežati.«

Daleč proti severu sem opazil nekaj belega, ki se je pojavljalo presledkoma na črnem morju. Znanec, opozorjen, je pogledal na uro in je takoj vedel, kaj mora biti.

»Potniški parnik je. Danes ima zamudo. V kratkem pride mimo nas.«

Bela pega je naraščala bolj in bolj. Nad njo se je valil dim, ki je sproti izginjal v vetru. Bila je kot jajčja lupina, dvigajoča se in padajoča po volji valov.

»In ta parnik je eden izmed večjih,« me je poučil.

Tudi mladiči so ga opazili. Končali so igro in pričakovali. Navzlic šumenju pluskajočega morja in žvižganju vetra se je slišalo brnenje propelerja. Vozilo je bilo že tako blizu, da bi lahko videli ljudi na krovu. Pa ni bilo nobenega. Kdo naj bi bil tam zunaj razen onega, ki je službeno primoran, ko se je velikan prekopicaval, išoč enkrat s sprednjim, enkrat z zadnjim delom opore v vodi in to brez prestanka. Zadnji del je vsakikrat tako dvignil, da se je vijak vil v zrak.

»Kako šibek je človek in kako neznatni so njegovi največji izumi napram veličastvu prirode! Kako je vse ničevno. Ne čudim se, če se nekateri odrečejo vsemu posvetnemu, spoznavši svojo onemoglost.«

»Takšni ljudje« — mi je zavrnil — »so podobni tistim, ki se iz bojazni do smrti — ubijejo. Kako glupi so oni, ki se zaprejo v kako samoto, meneč, da se odtržejo prirodi. Saj so sami njen del!

Takšni ljudje so žrtve napačne vzgoje. Slabo so poučeni. Pitani so s pravljičami kot z absolutno resničnimi dejstvi, da si predočujejo svet vse drugači kakor je v resnici. Posledica je obupno razočaranje, mržnja do življenja. Poglejte te fante! Teh ni pokvarila še nobena prismojena filozofija. Oni uživajo življenje, dokler ga imajo. In če kdo izmed njih izgine? No, potem pač izgine. A ni treba, da bi drugi nehali živeti zaradi njega. Prirodno je, da se vsako bitje izživi. Čemu bi avto rjavel, preden se je izrabil? Saj še tako je človeško življenje prekratko.«

»Te, te, tel!« se je oglasil neki gospod, ki je poslušal in večkrat majal grajalno z glavo. »Ali veste, odkod je vse to, kar vidite?«

Moj znanec je pokazal proti zapadnemu nebu.

»Tam je vir vse te in druge energije. Od tam črpa naša zemlja svojo živlensko silo. Ko bi ta vir usahnil, nehalo bi vse življenje.«

»Pa mora biti še drug vir.«

»Brez števila jih je, pa nimajo za nas nobenega pomena, ker so predaleč. Vse zvezde stalnice, migljajoče na nebu v jasnih večerih, so takšni vrelci, kakor je naše solnce.«

»Odkod pa dobivajo ta solnca svojo moč? Odkod?« je pritiskal na mojega znanca.

»Hm! Dal bi vam lahko odgovor, kakor so nam ga dajali v šoli! Mogoče, da bi bili vi z njim zadovoljni, ker vidim, da bi me s temi vprašanji radi opozorili na stvari, ki sem jih že nešteto krat slišal, a je že dolgo, odkar me ne zadovoljujejo več. Vsaka teorija si predpostavlja nekaj večnega. A vsaka si to večno drugače predočuje. Mladi in stari otroci in pesniki si to večno poosebljajo, in prirodno je, da mu pripisujejo vse lastnosti, ki jih ima človek, samo vsako v neskončni meri. Kako naivno je takšno predočevanje, spozna lahko vsakdo, ki količkaj misli. Kako se ujema na primer neskončna pravičnost z neskončno dobroto ali usmiljenostjo? Ne izključuje ena drugo? In takih primerov je vse polno. Da odpravijo vsa protislovja, si poma-

gajo s skrivnostmi, ki tvorijo temelj vsake vere. Te, po svojem izvoru praktične, poljudne filozofije so bile prvotno prilagodne potrebam in značaju naroda, ki so bile zanj izdelane. Saj so bili svečeniki svojčas najboljši poznavalci prirodnih zakonov, kolikor jih je bilo moči takrat sploh spoznati. In popolnoma sem prepričan, da bi bile vse vere danes drugačne, če bi njih ustanovitelji še živeli. Nasledniki se zaradi nerazumevanja duha, ki je prešinjal prednike, strogo drže zapisane besede. Proti probujajočemu se duhu si pomagajo z nezmiselnimi nauki in preteč z večnim pogubljenjem. — V svojem rojstnem kraju sem se seznanil s protestanti in z židi. Spoznal sem, da so med njimi prav pošteni ljudje. Pa sem se vprašal, zakaj ne marajo prestopiti k naši veri, ki je menda edino zveličavna. V pogovoru z njimi sem izvedel, da se oni vprašujejo prav tako, da smatrajo tudi oni svojo kot edino pravo. Pozneje sem izvedel, koliko je še drugih veroizpovedi z ogromnim številom pripadnikov, ki vsi prisegajo na svoje sveto pismo. Katero tedaj je pravo? Lahko bi se bil zadovoljil z odgovorom morda Natana, a sem razmišljajoč spoznal, da je priroda edino nezmotljivo sveto pismo. V njej sami bo človek našel ključ za razrešitev raznih ugank, kakor je na primer ona o večnem bitju. V šoli so nas učili, da je to prabitje ustvarilo vse. Ker ima vse začetek, mora imeti tudi konec. Dolgo mi ni dalo miru vprašanje, zakaj si je izbralo to prabitje določen trenutek za ustvarjanje, zakaj ne prej in ne pozneje, ko ni imelo razen sebe ničesar, kar bi moglo nanj učinkovati? In če je dobilo enkrat nagib, zakaj ne bi se to ponavljalo? Da je večno, je brez dvoma. A tudi zanikati se ne more, da ustvarja vse iz sebe in uničuje vse v sebi. Zavzema vesoljni prostor, v katerem ene zvezde ugašajo, a druge vzplamtevajo, da krmijo razna svetovja z svojimi žarki. Ako bi smel to večno življenje s čim primerjati, bi ga s kačo požirajočo svoj rep in neprestano rastočo v isti meri, v kateri se uničuje.«

Gospod ni bil zadovoljen. Ves čas je zanikaval. Nazadnje je nekaj zamrmral. Razumel sem samo besedo satan. Okrenil se je in odhajajoč se prekrizal.

»Vidite! Ta gospod nosi obleko najnovejšega kroja, a njegovi možgani so srednjeveški. Vse znanstvene pridobitve so šle mimo njega brez sledu. On ne ve, da je to, kar zavzema prostor, da je masa neuničljiva in neustvarljiva in da velja isto za energijo. Še manj pa ve, da se obnaša energija kot masa, da je med obema tesna zveza. Saj vidi in čuti, kako udarja mehka voda in še mehkejši in lažji zrak na telesa, na nas, da se jima tem težje upiramo, s čim večjo hitrostjo se zaganjata v nas. Kar jima manjka na masi, nadomeščata s hitrostjo. Pa, če se ta podvoji, potroji, je kakor bi se masa počveterila, podeveterila. Ako bi ta zlahtni gospod to in še drugo poznal, bi se tako ne zgražal nad mojim razmotrivanjem, četudi se ne bi ujemal z njim.«

Moral sem oditi. Bal sem se, da bi veter vplival slabo na moje zdravlje. Znanec je ostal. Hotel je še uživati igro prirode. Nisem bil daleč, ko se je nebo na obzorju zasvetilo. V oblakih se je pojavila dolga razpoka, skozi katero je zasijalo solnce. Temna znančeva silhueta, ki je zakrivala žarečo ploščo, je sličila luciferju, vodi boja med nebom in zemljo. Pretresla me je ta slika, ki je izginila, ko se je nebo kmalu zopet zatemnilo. Med tuljenjem vetra so se razločevali enolični glasovi, glasovi vernih žensk, ki so romale h kapelici, da bi tam prosile sv. Nikolaja in Marijo pomoči za svoje može in sinove, nahajajoče se zunaj na razburkanem morju. Kako so morala biti njih srca polna ljubezni in strahu! V sebe zatopljene so hodile kakor slepe. Meni je bilo pri srcu, da bi zakričal svojemu znancu:

»Ali bi jim mogel dati ti toliko tolažbe, kolikor jim jo daje njih vera?« pa sem bil predaleč.

VI. slet sokolske župe Strossmayer i otvoritev sokolskog doma u Osijeku.

VI. slet sokolske župe Strossmayer u Osijeku dne 8. i 9. juna bio je snažna i velebna manifestacija sokolske misli i sokolskog rada.

U ovom inače još dosta otuđenom gradu, za ovih sletskih dana vladalo je naročito jugoslovensko raspoloženje. Sam grad je i svojom vanjštinom pokazivao neko svečano raspoloženje i mnogobrojne zastave lepršale su i pozdravljale dolazeću braću i sestre.

Već u petak na večer došli su naši ustrajni natecatelji svih kategorija sa svojim sucima i sutkinjama. Očekivala se ljuta, ali plemenita borba naročito za pobjedu naraštajске župske zastave. Održana je sednica sudaca na kojoj su izrebane vežbe za natecanje, te izdane posljedne upute sucima za pravilno i ispravno suđenje.

U subotu već mnogo pre zakazanog vremena, skupljali se na ljetnom vežbalištu naši vredni natecatelji, da se obaveste koji su sastavci izreban. Tačno u zakazano vreme na znak trublje župskog načelnika brata Lhotskoga započela su natecanja.

Nastupilo je članova: Dva odelenja u nižem razredu i to Djakovo i Osijek te 20 pojedinaca. Prvo mesto zauzme odelenje iz Djakova sa 537·60 tačaka to jest 85·33 %. Dobiva veliku diplomu i lovor venac. Drugo mesto odelenje iz Osijeka sa 521·60 tačaka to jest 82·72% (mala diploma).

Od pojedinaca osvaja prvo mesto: Bassi Djuro iz Djakova sa 99·25 tačaka od mogućih 100 tačaka, drugo Sekulić Stojan iz Osijeka sa 94·25 tačaka, treće mesto Weiss Gjuro iz Djakova sa 94 tačke (svi veliku diplomu). U svemu je postignuto 8 velikih i 6 malih diploma.

Članice nastupaju sa jednim odeljenjem (Djakovo) i sa 4 pojedinke iz Sl. Broda. Od pojedinaka osvaja prvo mesto Vesinge Magda sa 57·25, drugo Bešlić Katica sa 49·75 i treće Orešković Elza sa 49·50 od mogućih 60 tačaka, sve iz Djakova, u svemu je postignuto 1 velika i 4 male diplome.

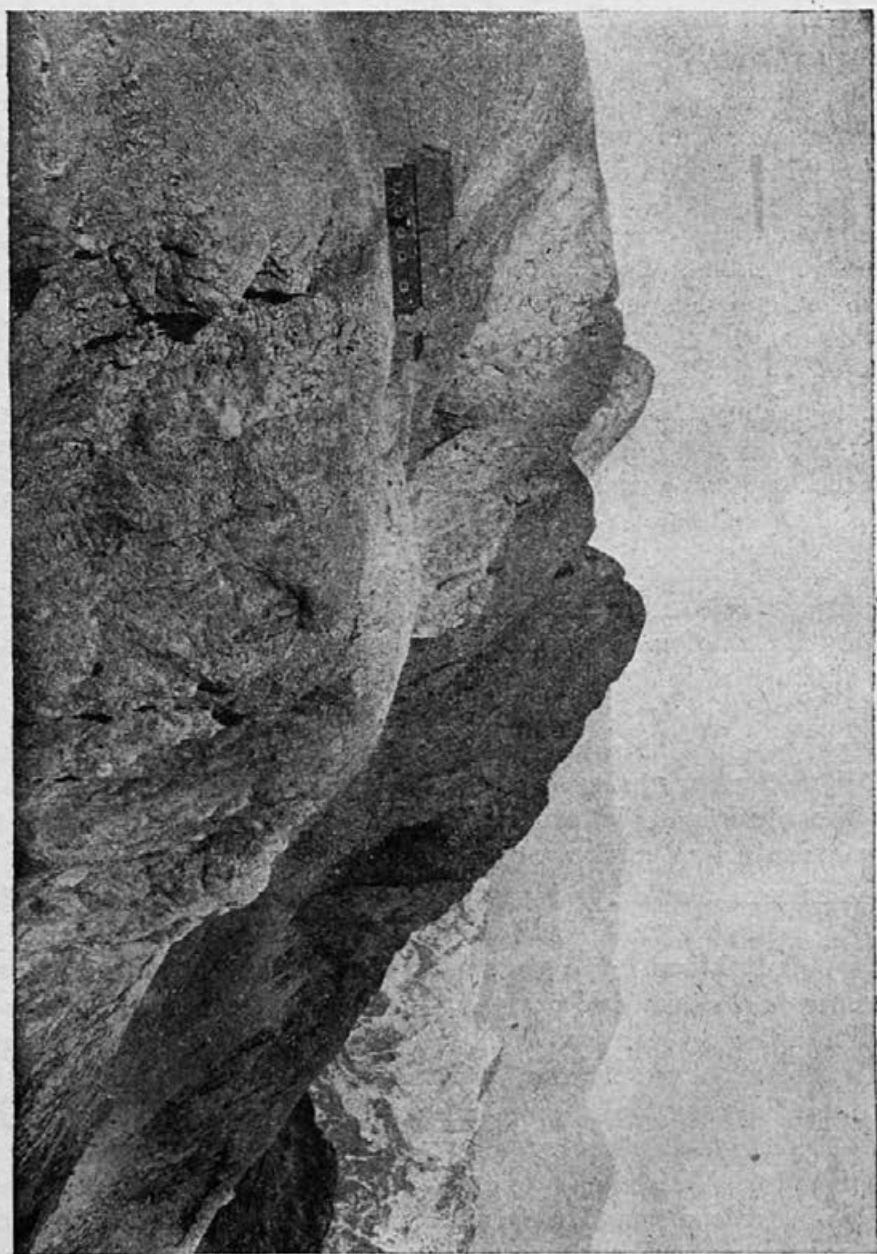
Muški naraštaj nastupio je sa tri odeljenja i to: Brod, Vinkovci i Vukovar i sa 9 pojedinaca. Prvo mesto osvaja Brod sa 567·62 tačaka od mogućih 630 (velika diploma i lovor venac), drugo mesto Vinkovci sa 562·15 (velika diploma i lovor venac) i treće mesto Vukovar sa 518·45 (mala diplomu). Od pojedinaca osvaja prvo mesto Poljugan Branko iz Vinkovaca sa 99·25 tačaka od mogućih 100 tačaka. Drugo mesto Velušček Rudolf iz Broda sa 97·50, a treće mesto Aršić Kuzman iz Broda sa 96·87 tačaka. U svemu postignuto je 11 velikih i 7 malih diploma.

Izim toga nastupa muški naraštaj u šestoboju njih 34 i to: Iz Osijeka 15, Vinkovaca 10, Valpova 3 i Vukovara 6. Prvo mesto osvajaju Welker Petar iz Vukovara i Istoković Josip iz Vinkovaca sa 58 tačaka od mogućih 60. Drugo mesto Dimitrijević Dušan iz Osijeka sa 57 tačaka, treće mesto Vučevac Franjo sa 56 tačaka. U svemu je postignuto 15 velikih i 10 malih diploma.

U posebnim granama laka atletika natecalo se i to: 8 u skoku u daljinu s mesta. Prvi Bučkalović, Vinkovci, sa 2·60 m. 11 u skoku u daljinu sa zaletom. Prvi Dragosavljević Stevo, Vinkovci, sa 5·15 m. 1 u skoku u visinu s mesta. Poljugan Branko, Vinkovci, 1·30 m. 14 u skoku u visinu sa zaletom. Prvi Novaković Borislav, Vinkovci, sa 1·50 m. 5 u skoku u visinu s motkom. Prvi Bučkalović Marin, Vinkovci, sa 2·50 m. 3 u trčanju na 60 m. Prvi Welker Petar, Vukovar, 8 sekunda. 6 u bacanju kugle 4 kg teške. Prvi Vučevac Franjo, Vinkovci, 11 m. 21 u bacanju koplja. Prvi Stražnický Veljko, Vinkovci, 33·50 m.

Ženski naraštaj nastupio je sa 5 odeljenja u natecanju za župsku zastavu i to: Osijek (2 odeljenja), Vinkovci, Vukovar i Brod i sa 8 pojediniki, od kojih 4 nisu svršile natecanje. Prvo mesto osvaja odeljenje iz Osijeka sa 545·75 tačaka od mogućih 630 to jest 86·63 % (velika diploma i lovor venac), drugo mesto Vinkovci sa 531·75 tačaka (mala diploma) i treće mesto Vukovar sa 513·60 tačaka (mala diploma). Kao pojedinke osvajaju: prvo mesto Škaurin Irma iz Osijeka i Stražnický Milica iz Vinkovaca sa 96·50 tačaka (velika diploma). Drugo mesto Veselinović Milica iz Osijeka sa 93·25 (velika diploma), treće mesto Popović Katica iz Osijeka sa 92 tačke (velika diploma). U svemu postignuto je 6 velikih diploma i 11 malih diploma. Pobjednik župske naraštajske zastave za ovu godinu jest Sokolsko društvo u Vinkovcima, jer je postiglo najviše tačaka sa svojim muškim i ženskim odeljenjima. Zbroj postignutih tačaka iznosi 1094·90 od mogućih 1260 tačaka to jest 86·89 %. Drugo mesto osvajaju odel-

Triglavsko pogorje. (Kredarica.)

lenja iz Vukovara sa 1032-05 tačaka, a treće mesto odelenja iz Broda sa 968-25 tačaka. U svemu pristupilo je k natecanju 32 člana, 10 članica, 64 naraštajaca i 38 naraštajki. Sama natecanja obavila su se u uзорnom redu i pokazala su u glavnom, da je bilo uloženo mnogo truda u samo uvežbavanje, a naročito je muški naraštaj pokazao lepi napredak.

Istoga dana u večje priređena je u Narodnom Kazalištu s v e č a n a ž u p s k a a k a d e m i j a sa sledećim programom: Ritmičke dečje igre; ženska deca, Osijek. Vežbe sa snežnim loptama; naraštajke, Brod. Carmen; naraštajci, Vinkovci. Menuet; sonata; članice, Osijek. U mislima otadžbine; naraštajke, Vukovar. Oj Sloveni! naraštajci, Vinkovci. Faust; članovi in članice, Brod. Ritmičke proste vežbe; članovi, Osijek. Slovački narodni ples; članice, Djakovo. Vežbe na konju; članovi, Brod. Turska straža; članovi, Djakovo. Vežbe crvenkapica s medvedićima; naraštajke, Osijek.

Ova akademija pokazala je visoki stepen tehničkog napretka po jedinim društava. Gotovo svi su sastavci sastavljeni po najmodernijim smernicama današnjeg telesnog odgoja. Kazalište bilo je dupkom puno. Istoj prisustvovali su starešina saveza brat Gangl, veliki župan brat Kučić, komandant divizije general brat Ješa Damjanović, uz mnogo drugih vojničkih i civilnih ličnosti.

Posle akademije bilo je sokolsko pozdravno večje, kojemu je prisustvovao veliki broj braće i sestara.

U nedelju od 6 sati u jutro do 10 sati obavljani su pokusi svih vežbi za javni nastup.

U 10 sati formirala se impozantna povorka, koja je prošla gradom i svagdje bila burno pozdravljena.

Ova impozantna povorka zaustavila se pred novim Sokolskim domom Sokolskog društva u Osijeku, koji je ponosno čekao, da mu se otvore njegova vrata. U prisuću svih civilnih i vojničkih vodećih ličnosti i velikog građanstva uzima reč starešina župe brat Mita Petrović, koji naglašuje veliku važnost Sokolskog doma ne samo za osječko društvo nego i za razvitak cele župe. Spominje poteškoće, koje su stajale na putu, da se ta želja ostvari i zahvaljuje se svima koji su doprinjeli, da se je ovaj dom sagraditi mogao. Na to uzima reč general Tešić kao član građevnog finansijskog odbora, te u jednom oduševljenom i patriotskom govoru otvara vrata novog Sokolskog doma i predaje ga na uporabu starešini društva bratu Dr. Mateju Periću. Brat dr. Perić zahvaljuje se svima, koji su bilo čime doprineli da se ovaj davno željeni plan mogao izvršiti. Preuzimajući ovaj dom u vlasništvo Sokolskog društva u Osijeku obećaje, da će isto znati svojim radom pokazati se vrednim potpore, koja mu se pružila.

Uzima reč komandant divizije general brat Ješa Damjanović, koji zanosnim rečima u ime vojske pozdravlja braću i sestre. Završavajući

svoj patriotski govor pozivlje, da svi složno i krepko pozdravimo našeg najvišeg protektora Sokolstva Jugoslovenskog kralja Aleksandra.

Urnebeski »Živio Jugoslovenski kralj!« orio se zrakom. Vojna muzika završavala je našu narodnu himnu.

Na koncu govorio je starešina Jugoslovenskog Sokolskog Saveza brat Engelbert Gangl burno pozdravljen. Raduje se što je sokolsko društvo u Osijeku tako jako i moćno, da je moglo sagraditi tako veličanstveni Sokolski dom. Donaša mu pozdrave Jugoslov. Sokolskog Saveza. Naglašuje da ni jedna druga organizacija ne pruža toliko ljubavi prema kralju, narodnom i našem teško stečenom ujedinjenju, kao što to čini Sokolstvo. Vidi u duhu velikog i neumrlog Strossmajera kako svojom rukom blagosivlje naš rad. Urnebeski »Zdravo!« i »Živio!« ori se sa svih strana.

Iza ovoga svečanog čina sledila je intimna zakuska u novom domu, koju je priredilo svojim prijateljima i dobročiniteljima Sokolsko društvo u Osijeku.

U 15 sati počela je javna vežba na velikom letnjem vežbašištu iza novog Sokolskog doma sa sledećim rasporedom:

1. Proste vežbe ženske dece za II. Svesokolski slet u Beogradu 1930. (72 dece.)

2. Proste vežbe muške dece za II. Svesokolski slet u Beogradu 1930 (108).

3. Lhotsky-Kasolicky: Vežbe s venčićima. Ženski naraštaj (80).

4. Lhotsky-Urban: Proste vežbe. Muški naraštaj (160).

5. Proste vežbe muške i ženske dece u narodnim nošnjama iz Darde (34).

6. Dr. Murnik-Vidmar: Proste vežbe članova za II. Svesokolski slet u Beogradu 1930 (32).

7. Proste vežbe vojnika Sokola 41. peš. puka (104).

8. Voltežiranje na konju (10).

9. Dr. Murnik-Vidmar: Proste vežbe članica za II. Svesokolski slet u Beogradu 1930 (48).

10. Župske proste vežbe članova (148).

11. Vežbe na spravama, igre i laka atletika. Nastupilo je 1 odel članovi na ručama, 1 na stolu sa pružnom daskom, 1 odel naraštajaca na preči, 1 na ručama, 1 odel bacanja koplja, 1 naraštajka na karikama. 32 žen. dece i 25 muške dece u igrama.

12. Predaja župske naraštajske zastave pobedničkom društvu iz Vinkovaca izvršio je starešina župe brat Mita Petrović.

13. Vežbe s puškama Sokola vojnika 41. pešad. puka (320).

14. Karusel Sokolske konjice (25).

Javna vežba uspela je u svakom pogledu odlično. Svi nastupi izvršeni su u uzornom redu i disciplini i nad svima osećala se snažna

ruka župskog načelnika brata Lhotskoga, koji je rukovodio ovom uspelom javnom vežbom.

Posle javne vežbe razvila se bratska i intimna narodna zabava u izložbenim prostorijama uz sviranje vojne divizijske muzike.

Svim učesnicim ovoga sleta ostati će u ugodnoj uspomeni sve te priredbe koje su pokazale snagu naše sokolske misli i organizacije u ovom našem gradu, u kojemu se mora još mnogo raditi da ga se trgne iz ruku raznih tuđinaca i domaćih separatista.

Na posao, braćo i sestre, sa istim elanom i verom u još jači i snažniji uspeh!

F. L.

RUDOLF HORVAT:

Peš na morje.

(Dalje.)

o hoćemo po obedu še počivati, se začne nebo naenkrat oblačiti. Ker se bojimo nevihte, sklenemo, da jo uberemo takoj dalje. Gremo nazaj preko mostu in hitimo proti Delnicam. Nekaj časa nas vodi pot še po dolini, nato se pa začne dvigati v velikih serpentinah. Jako soparno je. Počasi se dvigamo po strmi bližnjici navzgor in dospemo vsi znojni vrh klanca. Cesta se sicer še polagoma dviguje, a vendar smo najhujše že prehodili. V ozadju se še vedno podijo temni oblaki. Zato se odpočijemo le za kratek hip.

Pokrajina kraj ceste in daleč naokrog je pokrita z lepimi gozdi. Visoko gori opazimo železniško progo, ki doseže tu svoj največji vzpon od Zagreba do Sušaka.

Mimo par vasi in skozi same jelove gozde dospemo slednjič v Delnice — »dolgo vas«. Skoro pol ure krevsamo skozi to mesto, da dospemo na drugi konec. Nemirno opazujemo, kje bi staknili pripravno prenočišče. Po našem programu bi morali prenočiti še tu in oditi na Sušak šele ob 4. uri zjutraj. Ko pa vprašamo nekoga, kje je postaja, nam jo pokaže, a obenem pove, da odide vlak proti Sušaku že čez 20 minut.

Tedaj se hitro odločimo. Hitimo na postajo, kupimo vozne listke in že nas vozi vlak proti cilju. Tako smo bili rešeni skrbi, kje naj si iščemo prenočišča.

Vlak drvi navzdol. Svet se polagoma izpreminja. Gozdovi izginejo in že se kaže goli kraški svet. Kraj proge stoje visoke ograje, da jo varujejo pred strašno silo kraške burje. Z zanimanjem opazujemo vse to, a glavna misel naša je: Kdaj zagledamo to naše lepo morje?!

Ščasoma postane v vlaku živahno. Vse nestrpno pričakuje.

Tedaj udari mahoma glas: Evo ga! Vsi se stiskamo k oknom in uživamo. Kdo bi znal opisati vse naše občutke. Doli pod nami se leskeče morje v večernem svitu. Na njem se bele bela jadra in prav v tem trenutku reže gladino mogočen parnik. Kraj njega leže bela mesta, a tam preko nas pozdravljata skalnata Učka in nesrečna Istra.

Vlak drdra dalje, solnce zahaja tam preko, krog nas se pojavljajo že vinogradi, morje je vedno bliže in bliže. Še par postaj, dolg tunel in že smo tik nad njim. Tedaj se začne v vlaku živahno vrvenje — ljudje se pripravljajo na odhod.

Vesel žvižg — in na Sušaku smo — ob morju.

6. Sušak.

Sušak! Majhna postaja z ogromnimi skladišči lesa. Ogledujemo, kje bi opazili zletno pisarno, kakor smo vajeni pri raznih zletih. Ničesar nikjer! Vprašujemo, a zopet nikdo ne ve ničesar! Torej na slepo srečo!

Gremo z valom ljudi, ki se vali proti mestu. Ko krenemo okoli ogla, smo ob Rečini, mejni rečici. Ob njej pridemo kmalu v sredino mesta, k znanemu obmejnemu mostu. Zanima nas sicer ta nesrečni most, ta nedolžna rečica, skozi katere sredino gre tista strašna rez, ki so jo nam zarežali v živo narodno telo. Zopet vprašujemo po zletni pisarni, a ljudje ne vedo ničesar. K sreči nam nekdo pokaže pot do Sokolskega doma. Pridemo tja — dom je še v gradbi. Slednjič pride vendarle nekdo, ki odvede nas in še nekaj bratov in sester v — zletno pisarno.

Pa ti je tam posla, da ga ne zmorejo vsi bratje, ki sede okoli mize. Javimo se, pa zopet čakamo. Francelj si najde pripraven prostor na tleh in drugi ga kmalu posnemajo. Slednjič se vendar bratje dogovore, da bi bilo dobro spraviti nas spat. Izroče nas torej naraščajniku, ki nas odvede navzgor v gimnazijo počivat.

Po strmi ulici dospemo tja in si uredimo prijetno ležišče v veliki gimnazijski kapeli. Iščemo še vode. Toda pozabili smo, da smo na kraških tleh! Že tri mesece ni padla kaplja dežja in zato je vodovod odprt le nekaj ur na dan. Danes je že zaprt! Treba bo pač potrpeti in čakati jutra.

Skozi okna se ozremo doli na mesto, na morje, na nebrojne lučke tam spodaj. Toda trudne oči ne morejo uživati v polni meri vse lepote noči ob morju. Ne dolgo — in vsa naša družba se preseli v deželo sanj.

Ko se zjutraj prebudimo, je že velik dan. Prvo, kar je vsakemu v mislih, je morje. Zato smo kmalu vsi na oknih in se divimo sinji morski gladini, ki se širi pod nami. Kdo bi vam opisal vso to lepoto!

Tik pod nami mesto, malo dalje пристanišče z nebroj jadrnicami, pomoli, žerjavi, parniki, ribiškimi čolni, na desni Reka, preko morja

Opatija, Lovrana, za njimi Učka in dalje obala Istre. Na levo spe pogled na otok Krk, kjer nas pozdravlja v solncu mestece Omišalj in še bolj na levo skalnata obala našega Primorja s svojim zidom Velebitom.

Vse to obseže naše oko, ki le gleda in uživa. Kdo more izraziti v nerodnih besedah vse naše občutke. To je mogoče le videti in uživati.

A žeja, ki nas je mučila že sinoči, nas prežene prav kmalu z oken iskat težko pričakovane vode. Ko jo dobimo, smo razočarani. Mi, sinovi gorenjskih planin smo vajeni mrzle, izvrstne vode, tu pa pri teče gorka voda brez okusa. A za žejo je vse dobro! Brž napolnimo vse svoje posodice in kotliček, voda teče namreč le 2 uri zjutraj in 2 uri zvečer. Srečni ljudje tam v planinah s senčnimi gozdi in hladno vodo!

Ko se za silo umijemo, pošljemo dežurnega in Draga po zajtrk. Pol hleba kruha in nekaj sadja, to še našemu Franceljnu ni premalo.

Po zajtrku jo udarimo po mestu, da si ogledamo njegove zanimivosti. Prva pot nas privede do velikega hotela Kontinentala, kjer je že od prejšnjega večera znani obmejni most. Opazujemo nekaj časa vrvenje ob njem, potem pa krenemo ob Rečini v pristanišče. Ogledujemo si parnike, jadrnice, žerjave in uživamo ob pogledu na galebe, ki plovejo nad morjem. Nekaj časa hodimo skupaj, nato pa se porazgubimo vsak na svojo stran, vsak po svojem zanimanju. Vodnik nam ta čas v zletni pisarni preskrbi majhno sobico v gimnaziji za prenočišče in prijazen brat mu pokaže gostilno pri »Zlatem groždu«, kjer gospodari prijazna Slovenka.

Proti poldnevu smo zopet vsi skupaj v novem prenočišču, kjer si udobno posteljemo, pišemo vsem svojim velikim dobrotnikom in počivamo do kosila.

Popoldne se gremo kopat v morje! Tak je naš sklep. Uro po kosilu se odpravimo v mestno kopališče. Ko se prvikrat potopimo v morsko vodo, konstatirajo kmalu nekateri, da je »slana«. Nekaterim ni nič kaj všeč! Lepše je tam v domači Sori, pravijo. Drugi hvalijo zopet bolj morje, a vsi skupaj uživamo toplo solnce in mlačno morsko kopel ter opazujemo vrvenje kopalcev. — Solnce je že nizko, ko se odločimo k odhodu. Le počasi smo vsi napravljeni.

Ko sedimo za svojo mizo pri »Zlatem groždu«, gre jed še našemu razvajenemu Tončku v slast. Seveda slana voda, ta dela apetit!

Po večerji jo mahnemo po znamenitih stopnicah na znano božjo pot Trsat. Polagoma spemo navzgor. Nekateri štejejo stopnice, da bi konstatirali, če jih je res 412. Ko smo na vrhu, zavijemo po lepi cesti do cerkve. V njej si ogledujemo bogat oltar in nešteto slik, ki predstavljajo nevihte na morju. Na njih čitamo zahvale Materi božji za pomoč v sili. V cerkvi so tudi grobnice knezov Frankopanov. — Blizu cerkve je zgrajen na visoki skali grad Trsat z velikim stolpom.

S tega stolpa je krasen razgled na Kvarner in na drugo stran na Lužino cesto.

Ko si vse to ogledamo in se naužijemo prekrasnega razgleda, si poiščemo zopet posteljo v svoji sobici. Tu nas obveste pravkar došli bratje domačega društva, ki so prišli na zlet župe Sušak-Rijeka, da se peljemo drugi dan z motornim čolnom v Crikvenico. To ti je veselja! Vožnja po sinjem morju! Torej drugi dan je zopet dan veselja!

(Dalje prihodnjič.)

.....
A. DEBELJAK:

Na Bledu.

O Bled, ogromen Sveti hram
v prostornem si planin razmaku
na Jezera razkošnem tlaku,
ki bujno slika Bog ga sam.

O Bled, slovenski Notredam
v kadilu bajnem — gorskem zraku,
v skrivnostnih smrek pokojnem mraku,
obkôrej naj ti prednost dam?

Ko zjutraj solnca jasni disk
zapali v ladji glasen vrisk?
Črez dan, ko raz eterski strop
prši v zelenje zlati krop?
Pod noč, ko raz oltar Triglava
zamira hostija krvava?

Aljažev dom v Vratih. (Izhodišče Mojstrana.)

† Dr. Gregor Žerjav. 27. juna je u Poljčama pod Karavankama prestalo jedno od najplemenitijih jugoslovenskih srdaca. Put svog života, koji nikad nije bio posut evecem, dovršio je dr. Gregor Žerjav, ministar u m., star tek 47 godina.

Njegov život i delovanje je u tako uskoj vezi s našom državom i jugoslovenskom idejom kao malo kojeg Jugoslavena. Od rane mladosti do poslednjeg daha delovao je na ostvarenju i produbljivanju jugoslovenstva. Već kao dak je organizovao i vodio sastanke i zborovanja nacionalno misleće omladine u Sloveniji, Hrvatskoj i u Srbiji. Neustrašivo i neumorno bilo je njegovo delo u vreme svetskog rata za raspad Austrije i za ujedinjenje jugoslovenske nacije. Sa svom — samo njemu sopstvenom energijom — delovao je u oslobodnoj i ujedinjenoj domovini kao političar i državnik.

Pokojni dr. Žerjav bio je neumoran u svom delu. Unatoč teške bolesti, kojoj je prkosio polovinu svoga života, radio je noć i dan, stvarao nacerte, davao inicijativu, vodio politiku te je bio uz sav svoj ogroman rad o čitavom javnom životu i o svim pokretima tačno informiran. Visoko izobražen i neobično nadaren, bio je među najjačim ličnostima u našem državnom životu. Kao nacionalista i naprednjak imao je mnogo protivnika, koji ga ni izdaleka nisu dostizali u borbi za njegove ideale.

Naravno, da se je naročito zanimao i za Sokolstvo, u kojem je video veliku snagu za vaspitanje naroda. Iako nije nikad aktivno delovao u Sokolstvu, bio je ipak tačno poučen o sokolskom pokretu te se svesno pratio delovanje sokolske organizacije. Nebroj puta je pomagao raznim sokolskim društvima i naročito podupirao gradjenje sokolskih domova. Bio je pravi i iskreni prijatelj Sokolstva.

U svom životu bio je neizmerno skroman te si za svoje ogromno delo nije ste-

kao nikakav imetak. Njegovo samilosno srce bilo je otvoreno za svaku pomoć i po svom demokračnom uverenju općio je sa svakim prijazno i ljubavno.

Veliki duh, koji je stvarao i izvršio ogromna dela, oceniće pravedno tek istorija, koja nepristrano sudi o delima čoveka. Jugoslavija je izgubila s pokojnim dr. Žerjavom najboljeg radenika, koji bi bio stvorio sa svojom neslomivom voljom još velika dela. Slovenija osetiće gubitak najviše, ostaće besmrtna na veke. Velikom čoveku — večan i častan spomen!

Organizacija naraštaja u Dubrovniku.

Na glavnoj godišnjoj sjednici župe Alekse Šantića bilo je odlučeno, da se u svakom društvu osnuje naraštajska sekcija. Tu smo vijest mi dubrovački naraštajci i naraštajke primili sa oduševljenjem i odmah smo se dali na posao. Izabrali smo Naraštajsku upravu, na čelu koje se nalaze stariji i vredniji naraštajci i naraštajke. Dužnost je te sekcije, da priprema naraštaj za rad, koji čeka svakoga od nas u budućnosti. Organizacijom naraštaja pokrenuta su mnoga važna pitanja. Naraštajci i naraštajke mnogo marljivije štede nego do sada, jer su uvjereni, da jedino na taj način mogu da ostvare mnoge svoje želje a naročito sudjelovanje na svesokolskom slešu u Beogradu 1930. Pokazalo se zatim mnogo više interesovanja za sokolsku štampu, a kroz kratko vrijeme naraštaj će opet otvoriti sokolsku čitaonicu, koja je već nekoliko godina zatvorena. U programu rada za vrijeme ljetne sparine predviđa se gajenje pomorskog športa kao i ostvarenje nekoliko lijepo projektiranih izleta.

Na prošloj sjednici smo odlučili da priredimo naraštajski dan. Priredbe su počele dne 9. o. mj. u 6 sati pr. p. na Gruškom polju, gdje su bila izvršena lako atletska natjecanja. Zadovoljni postignutim rezultatima, formirali smo povorku, koja se je predvodjena sokolskom glazbom upu-

tila u grad. Da bi se jače istaklo da je taj dan samo naš, da uspijesh i neuspjesh priredbe pripadaju samo nama, da je to samo naraštajski trud, htjeli smo pokazati i izvanjskim načinom te su povorku sačinjavali naraštajci, naraštajke, muška i ženska djeca bez članstva. Pred općinom je održao naraštajac brat Mirko Arnerić govor, u kojem je izložio važnost naraštajskog dana te je pozvao prisutnu omladinu, da i ona pristupi u našu sredinu, gdje će se naučiti onomu što je dobro i plemenito, gdje će vježbajući tijelo, vježbati i pripravljanje duha, da bude otporan i spreman na životne tegobe. Poslije povorke smo se razišli a u tri sata po podne otišli smo na izlet na obližnji ubavi otočić Lokrum. U 8. sati bio je glavni dio i završetak priredbe, naime održana je na Gundulićevoj poljani akademija, koja je veoma dobro uspjela. Poljana je bila dupkom puna publike, koja je nagradila burnim aplauzom teške i precizne vježbe naraštaja i djece. Prema tome, naš je naraštajski dan uspio u svakom pogledu. Taj uspjeh i ako nas je razveselio, nije nas nikako napravio oholim, već nas je potaknuo na još intenzivniji rad jer imamo da predemo još jedno razdoblje mučnog rada.

O našem radu izvještavat ćemo redovno preko »Sokolica«, a željeli bi da jednako rade i ostala braća naraštajci iz drugih društava, kako bi nam bio poznat i njihov rad.

M. Milić.

Medzletne tekme sokolskega naraštaja na Češkem. Prvič je letos ČOS organizirala naraštajске medzletne tekme. Vsaka župa je poslala svoje najbolje tekmovalce, ki so morali že v župnih tekmah doseči dobre uspehe, da so bili pripuščeni k medzletnim. Zato se je tekmovalje vršilo v najlepšem redu in z dobrim uspehom. Tekme so bile obširne, in sicer je tekmovalo v šestiboju 42 vrst, v petiboju 25 vrst, v bojnih tekmah 10 posameznikov, v plavanju višji in nižji oddelek (pršno, vznak, prosto, skoki in štafete) ter v igrah. Namesto prostih vaj so bile obvezne za vse tekmovalce rokoborbne vaje. — Navajamo samo nekaj doseženih rezultatov iz teh tekem: skok v višino 170 cm, v daljino 625 cm, bojno tekmo z ovirami je dovršil najboljši tekmovalac v 23-2 sekunde, plavanje pršno na 50 m 39 sek., vznak 39-3 sek., prosto 32-4 sek., štafeta 4×50 m 2-46, plavanje pršno na 25 m 18 sek., vznak 19-3 sek., prosto 14 sek., štafeta 4×25 m pršno 89-6 sek., prosto 64-6 sek.

Proslava desetgodišnjice Kumanovskog Zanatliskog Esnafa. 7. ov. m. Kumanovski Zanatliski Esnaf proslavio je desetgodišnjicu svoga plodnoga rada na kulturno-nacionalnom i ekonomskom polju, uz učešće svih društava i korporacija. Na proslavu su takođe došli izaslanik ministra trgovine i industrije i veliki župan skopske oblasti, koji se izrazio da Kum. Zanat. Esnaf između ostalih esnafa u Južnoj Srbiji najviše prednjači i da je do sada pokazao vidne rezultate svoga rada.

Vredno je istaći da se Kum. Zanat. Esnaf u svakoj prilici ukazivao svoju moralnu i novčanu pomoć Kum. Sokolskom društvu, pa je to učinio i sada, prilikom svoje proslave. On se svečano upisao za dobrotvora Sokolskog društva, priloživši hiljadu dinara.

Po podne je u Sokolskom domu bio priređen matine u korist dovršenja Sokolskog doma, a uveče zabava, na kojoj su se najviše istakla muška i ženska sokolska deca svojim vežbama, a zatim pevačko društvo »Zegligovo«, otpevavši dve patriotske pesme.

Alek. D. Aksić.

Zakaj je kača znamenje zdravilstva? Mnogo stoletij pred Kristom so na Grškem edino svečeniški zdravili bolnike. V Epidavru so zgradili hram na čast Eskulapa, bogu zdravniške vede. V tem templju so gojili kače. O njih so duhovniki trdili, da lazijo ponoči k trpečim in jim nosijo okrevanje. L. 296. po Kr. je strašna kuga razsajala po Rimu. V nadi, da jo prepode, so prosili žrece v Epidavru, naj jim pošlje tako sveto kačo. Nekdo jo je prenesel ovito okoli palice. Ob prehodu čez Tiberu pa se je kača izmuznila, štrbunknila v vodo ter preplayala na breg. Kjer je pristala, so ji zgradili svetišče in kakor po čudežu je epidemija ponehala. Posehdob je kača, opletena okoli palice, simbol zdravilstva.

Sirovo meso. Običajne vrste mesa: goveje, telečje, ovčje, svinjsko itd., se nikakor ne smejo uživati sirovo, temveč morajo biti dobro kuhane ali pečene, ker imajo po navadi v sebi zajedavce, ki povzročajo razne bolezni pri človeku: trakuljo, chinoko, trihino ali lasnico. Nasprotno pa konjino lahko brez kvara ješ presno. Zomoterapija, ki jo priporoča profesor Charles Richet kot znanstveno zdravljenje sušice, je osnovana na uživanju sirovega mesa ali mesnega soka, pripravljenega na poseben način.

»Sokolica« izhaja 20. dne vsakega meseca in stane letno 20 Din.

Urednik Ivan Bajželj v Ljubljani, Gledališka ulica št. 7/II.

Uprava pri JSS, Ljubljana, Narodni dom. Izdaja in zalaga Jugoslov. Sokolski Savez v Ljubljani. Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, predstavnik France Štrukelj. Poedini broj 2 Din. Cek. račun 10.932